

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

Den 11. september 2013

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 428 (Alm. del) af 14.
august 2013 stillet efter ønske fra Frank Aaen (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse, hvor mange flere offentligt ansatte der kom i perioden 1948-2008, og er væksten i antallet af offentligt ansatte ikke hovedårsagen til at det øgede arbejdsudbud som følge af en voksende arbejdsstyrke i samme periode kunne omsættes i øget beskæftigelse, og er det dermed ikke usagligt at regne med, at et øget arbejdsudbud vil medføre øget beskæftigelse i en periode hvor den offentlige beskæftigelse er stagneret eller faldende?

Svar

I perioden 1948-2008 voksede den offentlige beskæftigelse i Danmark skønsmæssigt med 635.000 personer, mens den private beskæftigelse voksede med 195.000 personer.¹ Den samlede beskæftigelse voksede således med godt 830.000 personer omtrent på linje med væksten i arbejdsstyrken. Tallene er behæftet med stor usikkerhed, da de ifølge Danmarks Statistik stammer fra forskellige datakilder med forskellige opgørelsesmetoder.

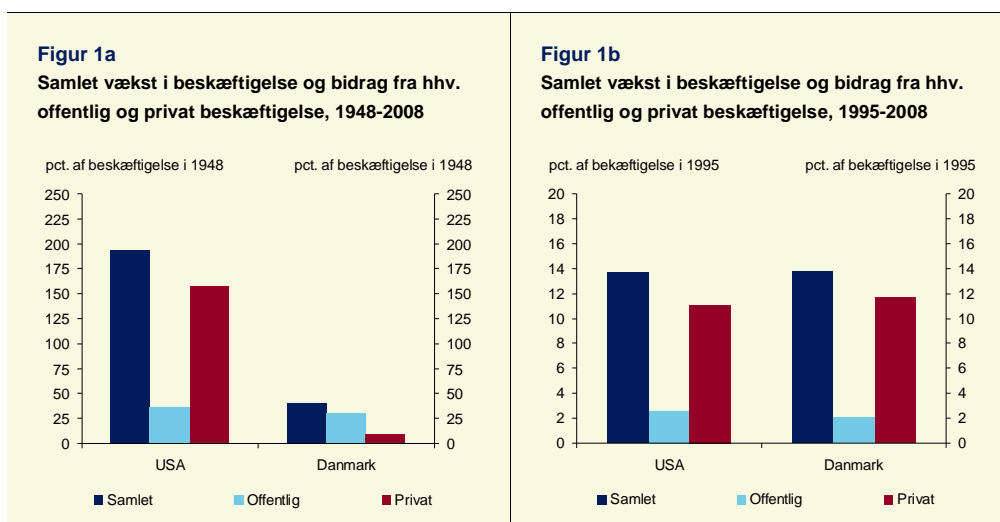
Det kan ikke heraf udledes, at væksten i antallet af offentligt ansatte er hovedårsagen til, at det øgede arbejdsudbud blev omsat i øget beskæftigelse. Det kan man fx se ved at sammenligne med andre lande eller andre perioder, hvor den offentlige sektor ikke er blevet udvidet i samme omfang.

I Danmark og en række andre lande skete en stor udbygning af den offentlige sektor efter krigen, som indebærer, at den offentlige påtog sig en række nye opgaver og den offentlige velfærdsservice blev udvidet. Det førte til en kraftig vækst i den offentlige beskæftigelse, i de offentlige udgifter og i skattetrykket. Ikke alle andre lande har valgt den samme model. I de fleste lande har udbygningen af den offentlige sektor været mindre. I mange lande løses en række af de opgaver, som i Danmark løses af den offentlige, i privat regi.

¹ Kilde: "60 år i tal", Danmarks Statistik og ADAM.

At øget offentlig beskæftigelse ikke er hovedårsag til stigende samlet beskæftigelse kan fx illustreres ved en simpel sammenligning af beskæftigelsesvæksten i Danmark og et land som USA, der ikke har haft stor vækst i den offentlige beskæftigelse, jf. figur 1a. Figuren viser, at mens den samlede beskæftigelsesvækst i Danmark i perioden 1948-2008 i høj grad bestod af vækst i den offentlige beskæftigelse, så bestod beskæftigelsesvæksten i USA langt overvejende af private job. Den samlede beskæftigelsesvækst i USA var samtidig adskillige gange større end i Danmark, hvilket blandt andet hænger sammen med en større befolkningstilvækst samt en række øvrige forhold, herunder den økonomiske tilskyndelse til at deltage på arbejdsmarkedet.

I perioden 1995-2008 var væksten i den private beskæftigelse i både Danmark og USA større end væksten i den offentlige beskæftigelse, jf. figur 1b. Hverken i Danmark eller USA er der tegn på, at øget offentlig beskæftigelse skulle være hovedårsag til, at øget arbejdsstyrke blev omsat i øget beskæftigelse i perioden.

Kilde: EcoWin, ADAM og "60 år i tal", Danmarks Statistik

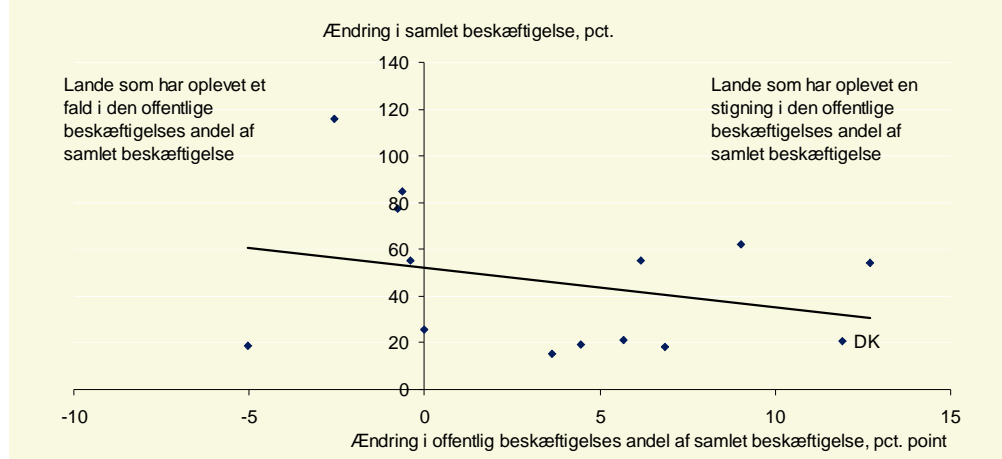
Pointen kan også illustreres mere generelt ved at se på et bredt udsnit af lande over forskellige perioder. Overordnet er der ikke tegn på, at lande opnår højere vækst i den samlede beskæftigelse, når de øger den offentlige beskæftigelse mere.

Fx er der i perioden 1970-2012 på tværs af en lang række OECD-lande ikke nogen systematisk sammenhæng mellem den samlede beskæftigelsesvækst og udviklingen i den offentlige beskæftigelses andel af den samlede beskæftigelse, jf. figur 2².

² Statistisk er der en svag, negativ sammenhæng, som dog ikke er signifikant på 95 procent konfidensniveau.

Figur 2

Sammenhæng mellem vækst i samlet beskæftigelse og den offentlige beskæftigelses andel af samlet beskæftigelse, 1970-2008

Anm.: Figuren indeholder observationer for de OECD-lande, hvor data var tilgængeligt.

Kilde: OECD, Economic Outlook og egne beregninger

På længere sigt vil højere offentlig beskæftigelse som udgangspunkt fortrænge privat beskæftigelse i tilsvarende omfang. Dels fordi højere skatter, som er nødvendige for at finansiere de højere offentlige lønudgifter, vil reducere den private sektors indkomster og efterspørgsel (privatforbrug og investeringer). Dels fordi højere offentlig beskæftigelse, hvis den i perioder fører til højere samlet beskæftigelse, vil medføre højere lønstigninger, der reducerer udlandets efterspørgsel efter danske produkter og den private sektors investeringer i Danmark. Derigennem reduceres den private beskæftigelse, indtil der igen er stabil (ikke-inflationær) ligevægt på arbejdsmarkedet.

Finansministeriet har ikke kendskab til, at der skulle findes en bredt accepteret økonomisk teori eller økonomisk model – hverken i Danmark, internationale organisationer eller andre OECD-landes ministerier og centralbanker – som ikke har den nævnte langsigtsegenskab om, at øget offentlig beskæftigelse på sigt fortrænger privat beskæftigelse tilsvarende.

Tilsvarende har Danmarks Statistiks ADAM-model den egenskab, at ledigheden på sigt svarer til et "strukturelt" niveau, som bestemmes af strukturer på arbejdsmarkedet mv. Som nævnt har det forhold, at ledigheden ikke gennem længere tid kan ligge under sit strukturelle niveau uden at medføre tiltagende pris- og løninflation, den implikation, at højere offentlig beskæftigelse ikke på sigt vil øge den samlede beskæftigelse. ADAM modellen er – på linje med andre danske makromodeller – baseret på et dansk empirisk grundlag.

Med venlig hilsen

Bjarne Corydon